སློབ་ཚན་བཞི་པ། ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ།
Lesson 4 Introducing Oneself

ཨ་རི་འདི་ནས་ཐག་རིང་པོ་རེད། America is far from here!

Objectives

1. You will be able to formulate a variety of questions and answers about studies, characteristics of various countries, people's origin, religious beliefs, interests, belongings, etc.
2. You will integrate new grammar rules in a way which enables you to express concepts and ideas in a target language with different word order and emphasis.

སློབ་ཚན་བཞི་པ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ། **DID YOU KNOW THAT…?**
ཁ་ཆེ། ནང་པ། རྒྱ་གར། • when you say *Muslim* ཁ་ཆེ་, you are actually saying "big mouth." It is because a devoted Muslim prays five times a day. • when you say *Buddhist* ནང་པ་, you are actually saying "insider" or "the ones who look inside" • when you say *India* རྒྱ་གར་, you are saying "the white vast (land)" (རྒྱ་ = vast, broad; གར་ comes from དཀར་པོ་ = white.)

གླེང་མོལ། Dialogue

སྤེན་པ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཁྱེད་རང་ག་ནས་ཡིན།

ལི་ཧི། ང་དབྱིན་ཇིའི་ལུང་པ་ནས་ཡིན། ཡིན་ནའི་ངའི་སྐྱེ་ས་ཨ་རི་ལ་རེད། ཁྱེད་རང་ག་ནས་ཡིན།

སྤེན་པ། ང་ཁམས་ནས་ཡིན། ཡིན་ནའི་ང་རྒྱ་གར་ལ་སྐྱེས་པ་རེད། ངའི་པ་ལགས་དང་ཨ་མ་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཁམས་ལ་འཁྲུངས་པ་རེད།

ལི་ཧི། ཨ་ལས། ཁྱེད་རང་གི་ནང་མི་དེང་སང་ག་པར་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

སྤེན་པ། ངའི་ནང་མི་དེང་སང་བལ་ཡུལ་ལ་ང་དང་མཉམ་དུ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཁོང་སུ་རེད།

ལི་ཧི། ཁོང་ངའི་དགའ་རོགས་རེད། ཁོང་གི་མིང་ལ་ཇོན་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། ཁོང་ཨ་རི་ནས་རེད།

སྤེན་པ། ཇོན་མི་ཡག་པོ་འདུག་གས། ཁྱེད་རང་གིས་ཁོང་གི་སྐོར་ལ་ཅིག་(ཞིག)གསུང་རོགས་གནང་།

ལི་ཧི། ཇོན་མི་ཡག་པོ་ཞེ་དྲགས་འདུག ཁོང་སེམས་པ་བཟང་པོ་ཡོད་རེད། ཁོང་ནང་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། སྔོན་མ་ཁོང་ཨ་རི་ལ་དགེ་རྒན་རེད། ཡིན་ནའི་དེང་སང་ཁོང་བལ་ཡུལ་ལ་ནང་ཆོས་སྦྱངས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

སྤེན་པ། དེ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲགས་རེད། ཡིན་ནའི་ཁོང་གི་བོད་སྐད་ཡག་པོ་འདུག་གས།

ལི་ཧི། ཁོང་གི་བོད་སྐད་ཡག་པོ་འདུག

སྤེན་པ། ཨ་ནི་ཁྱེད་རང་ཡང་དགེ་རྒན་ཡིན་པས།

ལི་ཧི། ང་དགེ་རྒན་མིན། ང་སློབ་ཕྲུག་ཡིན།

སྤེན་པ། ང་བོད་ཡིག་དགེ་རྒན་ཡིན།

ལི་ཧི་། དེ་ཡག་པོ་རེད། ད་རེས་ང་ཁྱེད་རང་མཇལ་བ་དགའ་པོ་བྱུང་།

Translation **Introducing oneself**

Penpa: Hello! Where are you from?

Lihi: I am from England. But I was born in America. Where are you from?

Penpa: I am from Kham . But I was born in India. My parents were born (H) in Kham.

Lihi: I see. Where is your family living nowadays?

Penpa: Nowadays my family is living with me in Nepal. (Pointing at a picture on her desk.) Who is he?

Lihi: He is my boyfriend. His name is John. He is from America.

Penpa: Is John a good guy (lit. person)? Could you tell me about him, please!

Lihi: John is a very good person. He is also very kindhearted. He is not a Buddhist but is very interested in Buddhism. Before, he used to be a teacher in America. But these days he is studying Buddhism in Nepal.

Penpa: That's great. But is his spoken Tibetan good?

Lihi: Yes, his spoken Tibetan is good.

Penpa: And are you also a teacher?

Lihi: I am not a teacher; I am a student.

Penpa: I am a Tibetan teacher.

Lihi: That's great. It's been a pleasure meeting you just now.

ཚིག་གསར་དང་
གནས་ཚུལ་འཕར་མ་བཅས།
Vocabulary
With Supplementary Information

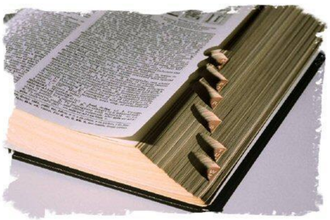

མིང་ཚིག	**Nouns**
མིང་།	name as in: **མིང་**ཚིག་ = noun, lit. "word of name"
མཚན།	name (H)
ལུང་པ།	country, land, area, valley (depending on the context)

ཕ་ཡུལ། fatherland (motherland)

ཕ་ = father; **ཡུལ་** = country, area, place

རྒྱལ་ཁབ། state, nation

ཕྱི་**རྒྱལ་** = foreign country; (same) **རྒྱལ་** = king, as in: ཆོས་**རྒྱལ་**གསུམ་ = the three *dharma* kings (Songtsen Gampo, etc.); **ཁབ་** = castle, princely residence

སྐྱེ་ས། place of birth, birthplace

སྐྱེ་ = to be born; **ས་** = place, as in: ལྷ་**ས་** = place of the god(s)

ཆོས་ལུགས། religious tradition

as in: **ལུགས་**སྲོལ་ = tradition

ནང་པ། Buddhist

ནང་ = inside, so there are two interpretations – *insiders* and *the ones who look inside [their minds]*

ནང་ཆོས། Buddhism

ནང་ = inside(r); **ཆོས་** = *Dharma*

ཧིན་དུའི་ཆོས། Hinduism

ཧིན་དུ་ = Hindu; **ཆོས་** = religious tradition, *Dharma*

ཡེ་ཤུའི་ཆོས། Christianity

ཡེ་ཤུ་ = Jesus; **ཆོས་** = religious tradition, *Dharma*

ཁ་ཆེའི་ཆོས། Islam

ཁ་ཆེ་ = Muslim; **ཆོས་** = religious tradition, *Dharma*

དོ་སྣང་། interest

འཛམ་གླིང་། world

གླིང་ = island, park, as in: ནོར་བུ་**གླིང་**ཁ་ = Norbulingka, summer residence of His Holiness in Lhasa

ལོ། year

as in **ལོ་**གསར་ = *Losar,* the Tibetan New Year

རོགས་པ། companion, friend (male or female), help

གྲོགས་པོ། friend (male)

(as in: འཛིན་**གྲོགས་** = classmate(s))

གྲོགས་མོ།	friend (female) **མོ་** = female, as in the female letters: ག་ཇ་ད་བ་ཛ་ etc.
ཆོས་གྲོགས།	*Dharma* friend **ཆོས་** = *Dharma*; **གྲོགས་**པོ་ = friend
ཆོས་ཚོགས།	*Dharma* center, *Dharma* institute **ཆོས་** = *Dharma*; **ཚོགས་** = gathering, as in: བསོད་ནམས་ཀྱི་**ཚོགས་** = the accumulation of merit & ཡེ་ཤེས་ཀྱི་**ཚོགས་** = the accumulation of wisdom
དགའ་རོགས།	boyfriend, girlfriend as in: **དགའ་**པོ་ཡོད་ = I like, I love; **རོགས་**པ་ = friend
ཕ་མ།	parents, father and mother
སྤུན་ཀྱག	relative, kinsman, family member (syn: སྤུན་མཆེད་)
གྲྭ་པ།	monk
ཨ་ནེ།	nun, aunt, also spelled: ཨ་ནི་
ནང་མི།	family **ནང་** = house; **མི་** = people, person(s)
ཕྲུ་གུ་	children, kids, also spelled: ཕྲུ་གུ།
ཁམས།	Kham
ཨ་མདོ།	Amdo
དབུས་གཙང་།	Ü-Tsang (central province) **དབུས་** = middle, central province Ü; **གཙང་** = province Tsang
རྒྱ་གར།	India **གར་** comes from དཀར་པོ་ = white; **རྒྱ་གར་བ་** = Indian
རྒྱ་ནག	China **ནག་**པོ་ = black, as in: **ནག་**པང་ = blackboard
བལ་ཡུལ།	Nepal **བལ་** = wool; ཡུལ་ = land, place, as in: ཕ་**ཡུལ་** = fatherland
ཡུ་རོབ།	Europe
དབྱིན་ཡུལ།	England (syn: དབྱིན་ཇིའི་ལུང་པ་), also spelled: ཨིན་ཡུལ་ **དབྱིན་or ཨིན་** = English, as in: **དབྱིན་**སྐད་ or ཨིན་སྐད་ = English language; **ཡུལ་** = land, as in: བལ་**ཡུལ་** = Nepal

ཨ་རི།	United States of America
ལྷོ་ཨ་མེ་རི་ཀ།	South America **ལྷོ་** = south; **ཨ་མེ་རི་ཀ་** = America
ཤར་གླིང་ལུང་པ།	Asian country (syn: ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་) **ཤར་** = East; **གླིང་** = island, continent; **ལུང་པ་** = land
ཕྱི་རྒྱལ།	abroad, foreign country **ཕྱི་** = **ཕྱི་**ལོགས་ = outside; **རྒྱལ་** = **རྒྱལ་**པོ་ = king, as in: ཆོས་**རྒྱལ་**སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ = the *Dharma* king Songtsen Gampo
བྱ་ཚིག	**Verbs**
ཆང་ས་བརྒྱབ(རྒྱག་)པ།	to get married (ཐ་དད་པ།) **ཆང་** = *chang*, rice beer; **ས་** = place
ཟེར་བ།	to be called (ཐ་དད་པ།)
ཞུ་བ།	to be called (h) (ཐ་དད་པ།)
འགྲོ་བ།	to go (ཐ་མི་དད་པ།) as in: སྔོན་**འགྲོ་** = the preliminary practices
ཡོང་བ།	to come (ཐ་མི་དད་པ།)
སླེབ་པ།	to arrive, to reach, to get somewhere (ཐ་མི་དད་པ།)
ཕེབས་པ།	to go, to come (H) (ཐ་མི་དད་པ།) as in: ག་ལེར་**ཕེབས་** = Goodbye!
སྡོད་པ།	to stay, to live (ཐ་མི་དད་པ།)
བཞུགས་པ།	to stay, to live (H) (ཐ་མི་དད་པ།) as in: ག་ལེ་**བཞུགས་** = Goodbye!
སྐྱེ་བ།	to be born (ཐ་མི་དད་པ།)
འཁྲུངས་པ།	to be born (H) (ཐ་མི་དད་པ།) as in: **འཁྲུངས་**སྐར་དུས་ཆེན་ = celebration of the birthday of an important person or lama
ལབ་པ།	to say, to mention, to express, (ཐ་དད་པ།)
གསུང་བ།	to say, to speak, to talk (H) (ཐ་དད་པ།)

བོད་སྐད་སྐྱོན་པ། — to talk in Tibetan (H) (ཐ་དད་པ།)
བོད་ = Tibet; **སྐད་** = language; **སྐྱོན་པ་** (H) = རྒྱག་པ་ = here: to speak, generally: to make

རྒྱན་ཚིག Adjectives

ཆུང་ཆུང་། — small

སེམས་པ་བཟང་པོ། — kindhearted
སེམས་ = mind, heart; **བཟང་པོ་** = good, positive, kind

རིག་པ་ཡག་པོ། — clever, intelligent
རིག་པ་ = intelligence, discernment**;** **ཡག་པོ་** = good

ཉམ་ཆུང་། — humble, modest
ཆུང་ཆུང་ = small

ཕྱུག་པོ། — rich, wealthy

སྐྱོ་པོ། — poor

བྲེལ་བ་ཚ་པོ། — busy

འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས། — **Miscellaneous**

ནས། — from

ག་ནས། — from where

ཡིན་ན་ཡང་ — but, however

དེང་སང་། — these days, nowadays
སང་ as in: **སང་**ཉིན་ = tomorrow

མཉམ་དུ། — together, together with
as in the Tibetan song: **མཉམ་**དུ་འགྲོ་

སྔོན་མ། — earlier, previously, in the past
as in: **སྔོན་**འཇུག་ = prefix, the letter which comes before the མིང་གཞི་

…ནས་ག་ཚོད་ཕྱིན་སོང་། — how long has it been since…?
ནས་ = from, since; ག་ཚོད་ = how much, how many; ཕྱིན་སོང་། = has gone

ཚིག་སྦྱོར་གྱི་དཔེར་བརྗོད་དང་མཉམ་དུ།
With Example Sentences

མིང་ཚིག Nouns

མིང་། = name

ངའི་**མིང་ལ་**སྒྲོལ་མ་ཟེར་གྱི་ཡོད། My name is Dolma.

མཚན། = name (H)

ཁྱེད་རང་གི་**མཚན་ལ་**ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོད། What is your name? (H)

ལུང་པ། = country, land, area, valley (depending on the context)

ངའི་**ལུང་པ་**བོད་རེད། My country is Tibet.

ཕ་ཡུལ། = fatherland

ངའི་**ཕ་ཡུལ་**སྟོད་མངའ་རིས་རེད། My fatherland is Tö Ngari (West Tibet)

རྒྱལ་ཁབ། = state, nation

ཁྱེད་རང་གི་**རྒྱལ་ཁབ་**ག་གི་རེད། Which is your nation?

སྐྱེ་ས། = place of birth

ཁྱེད་རང་གི་**སྐྱེ་ས་**ག་པར་རེད། Where were you born? What's your birth place?

ཆོས་ལུགས། = religious tradition

འཛམ་གླིང་ནང་ལ་**ཆོས་ལུགས་**འདྲ་མི་འདྲ་ཡོད་རེད། There are various religious traditions in the world.

ནང་པ། = Buddhist

ང་**ནང་པ་**ཡིན། I'm a Buddhist.

ནང་ཆོས། = Buddhism

ཁྱེད་རང་ནང་ཆོས་སྦྱངས་ན་ཕན་ཐོག་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། It is very helpful if you learn (about) Buddhism.

ཧིན་དུའི་ཆོས། = Hinduism

རྒྱ་གར་བ་མང་ཆེ་བའི་ཆོས་ལུགས་**ཧིན་དུའི་ཆོས་ལུགས་**རེད། Hinduism is the religion of most Indians.

ཡེ་ཤུའི་ཆོས། = Christianity ཡུ་རོབ་ཀྱི་མི་མང་ཆེ་བའི་ཆོས་ལུགས་**ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་**རེད། Christianity is the religion of most Europeans.

ཁ་ཆེའི་ཆོས། = Islam

ཁ་ཆེའི་ཆོས་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོས་ཉི་མ་རྟག་པར་སྨོན་ལམ་ཐེངས་མ་ལྔ་བརྒྱབ་(རྒྱག་)གི་ཡོད་རེད། Those who practice the Islamic tradition pray five times every day.

དོ་སྣང་། = interest

ཁྱེད་རང་སློབ་སྦྱོང་ལ་**དོ་སྣང་**བྱེད་དགོས་རེད། You should pay (lit. do) attention to (your) studies!

འཛམ་གླིང་། = world

ང་ཚོའི་འཛམ་གླིང་འདི་ཉི་མ་ལ་སྐོར་ར་བརྒྱབ་(རྒྱག་)ཀྱི་ཡོད་རེད། Our world circumambulates the sun.

ལོ། = year

ཁྱེད་རང་**ལོ**་ག་ཚོད་བོད་སྐད་སྦྱང་པ་ཡིན། How many years have/did you study Tibetan?

རོགས་པ། = friend (male or female), help

ང་ལ་**རོགས་པ་**མང་པོ་ཡོད། I have a lot of friends.

གྲོགས་པོ། = friend (male)

དེ་རིང་ཁྱེད་རང་གི་གྲོགས་པོ་ག་པར་ཕྱིན་སོང་། Where did your friend go today?

གྲོགས་མོ། = female friend

ཁྱེད་རང་གི་གྲོགས་མོའི་ཕ་ཡུལ་ག་ནས་རེད། Which country is your (female) friend from?

ཆོས་གྲོགས། = *Dharma* friend

ཁོང་གི་ཆོས་གྲོགས་**དེ་མི་སེམས་པ་བཟང་པོ་ཅིག་(ཞིག)**འདུག His/her *Dharma* friend is a warm-hearted person.

ཆོས་ཚོགས། = *Dharma* center

ངའི་ལུང་པ་ལ་ནང་པའི་**ཆོས་ཚོགས་**ཁ་ཤས་ཡོད་རེད། In my country, there are several Buddhist *Dharma* centers.

དགའ་རོགས། = boyfriend, girlfriend

ངའི་**དགའ་རོགས་**ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡོད་རེད། My boyfriend/girlfriend is abroad.

ཕ་མ། = parents, father and mother

ངའི་**ཕ་མ་གཉིས་ཀ་རྒྱ་གར་**ལྷོ་ཕྱོགས་ནས་རེད། Both of my parents are from South India.

སྤུན་ཀྱག = relatives

ཁྱེད་རང་ལ་**སྤུན་ཀྱག་**མང་པོ་ཡོད་པས། Do you have a lot of relatives?

གྲྭ་པ། = monk

མཚན་ཉིད་གྲྭ་ཚང་ལ་**གྲྭ་པ་**མང་པོ་འདུག There are a lot of monks at IBD (Institute of Buddhist Dialectics).

ཨ་ནེ། = nun, aunt

དེ་རིང་ངས་ཨ་ནེའི་དགོན་པའི་ནང་ལ་**ཨ་ནེ་**མང་པོ་མཐོང་བྱུང་། Today I saw a lot of nuns in the nunnery.

ནང་མི། = family

ཁྱེད་རང་ལ་**ནང་མི་**ག་ཚོད་ཡོད། How many family (members) do you have?

པུ་གུ། = children, kids (Lit. ཕྲུ་གུ་)

ཁྱེད་རང་ལ་པུ་གུ་(**ཕྲུ་གུ་**)བཞི་ཡོད་པས། Do you have four kids?

ཁམས། = Kham

ཁྱེད་རང་**ཁམས་**ལ་འགྲོ་མྱོང་ངས། Have you ever been to Kham?

ཨ་མདོ། = Amdo

ཨ་མདོ་ལ་འབྲོག་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད་པས། Are there a lot of nomads in Amdo?

དབུས་གཙང་། = Ü-Tsang (central province)

ཇོ་མོ་གླང་མ་**དབུས་གཙང་**ལ་ཡོད་རེད། Mt. Everest is in Ü-Tsang.

རྒྱ་གར། = India

ང་ཚོད་ད་ལྟ་**རྒྱ་གར་**ལ་ཡོད། We are in India at the moment.

རྒྱ་ནག = China

རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་དར་དམར་པོ་རེད། China's national flag is red.

བལ་ཡུལ། = Nepal

ཁྱེད་རང་**བལ་ཡུལ་**ལ་ཐེངས་མ་ག་ཚོད་ཕེབས་མྱོང་ཡོད། How many times have you been to Nepal?

ཡུ་རོབ། = Europe

ངའི་ལུང་པ་དེ་**ཡུ་རོབ་**ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་ཅིག་(ཞིག)རེད། My country is a small European country.

དབྱིན་ཡུལ། = England (syn: དབྱིན་ཇིའི་ལུང་པ་)

ངའི་གྲོགས་མོ་རིན་ཆེན་ལགས་**དབྱིན་ཡུལ་**ལ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། My friend Rinchen-la lives in England.

ཨ་རི། = United States of America

ཨ་རི་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཅིག་(ཞིག)རེད། The U.S. is a big nation.

ལྷོ་ཨ་མེ་རི་ཀ = South America

ལྷོ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་ལུང་པ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལ་Spanishསྐད་རྒྱག་གི་ཡོད་རེད། In most South American countries, they speak Spanish language.

ཤར་གླིང་ལུང་པ། = Asian country (syn. ཨེ་ཤེ་ཡའི་ལུང་པ་)

ངའི་འཛིན་གྲྭ་གཅིག་པ་ཁ་ཤས་**ཨེ་ཤེ་ཡའི་ལུང་པ་**ནས་རེད། Some of my classmates are from Asian countries.

ཕྱི་རྒྱལ། = abroad, foreign country

ངའི་གྲོགས་པོ་གྲོགས་མོ་མང་ཆེ་བ་**ཕྱི་རྒྱལ་**ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། Most of my friends study abroad.

བྱ་ཚིག Verbs

ཆང་ས་བརྒྱབ་(རྒྱག་)པ། = to get married (ཐ་དད་པ།)

ང་ད་ལྟ་**ཆང་ས་བརྒྱབས་**མེད། I'm not married (by) now.

ཟེར་བ། = to be called (ཐ་དད་པ།)

དབང་མོ་**ཟེར་**བའི་བུ་མོ་དེ་ཡག་པོ་འདུག That (person) who is called Wangmo, is nice.

འགྲོ་བ། = to go (ཐ་མི་དད་པ།)

གཟའ་མཇུག་འདི་ལ་ང་གསུང་ཆོས་ཞུ་གར་**འགྲོ**་གི་ཡིན། In this weekend I'll go to a *Dharma* talk/receive a teaching.

ཡོང་བ། = to come (ཐ་མི་དད་པ།)

དེ་རིང་ང་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱི་ནང་ལ་**ཡོང**་གི་ཡིན། Today I'm coming to Dondrub-la's place.

སླེབ་པ། = to arrive, to reach, to get somewhere (ཐ་མི་དད་པ།)

ཁ་སང་ངའི་གྲོགས་མོ་སྒྲོལ་མ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་པ་རེད། Yesterday my friend Dolma arrived in India.

ཕེབས་པ། = to go, to come (H) (ཐ་མི་དད་པ།)

ཁ་སང་ཁྱེད་རང་ག་པར་**ཕེབས**་པ་ཡིན། Where did you go yesterday? (H)

སྡོད་པ། = to stay, to live (ཐ་མི་དད་པ།)

ང་གྲོང་གསེབ་ཆུང་ཆུང་ཅིག་(ཞིག་)ལ་བསྡད་(**སྡོད**་)ཀྱི་ཡོད། I'm staying, living in a small village.

བཞུགས་པ། = to stay, to live (H) (ཐ་མི་དད་པ།)

ང་ཚོའི་རྒན་དོན་གྲུབ་ལགས་དེང་སང་ཌི་ལི་ལ་**བཞུགས**་ཀྱི་འདུག These days our teacher Dhondup-la lives in Delhi.

སྐྱེ་བ། = to be born (ཐ་མི་དད་པ།)

ང་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་**སྐྱེས**་པ་རེད། I was born in the South direction.

འཁྲུངས་པ། = to be born (H) (ཐ་མི་དད་པ།)

གོང་ས་མཆོག་ཨ་མདོ་ལ་**འཁྲུངས**་པ་རེད། His Holiness was born in Amdo. (H)

གསུང་བ། = to say, to speak, to talk (H) (ཐ་དད་པ།)

རྒན་གྲགས་པ་ལགས་ཀྱིས་དེ་རིང་ང་ཚོ་ལ་སློབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་བྱེད་ཟེ་(ཟེར་)**གསུངས**་བྱུང་། Today our teacher Dakpa-la told us: “study well!” (H)

ལབ་པ། = to say, to mention, to express, (ཐ་དད་པ།)

ཁྱེད་རང་གིས་སློབ་ཕྲུག་ཚང་མ་ལ་སང་ཉིན་འཛིན་གྲྭ་ཡོད་རེད་ཟེ་(ཟེར་)**ལབ**་རོགས་བྱེད། Please tell, say (to the others) “there is class”!

བོད་སྐད་སྐྱོན་པ། = to talk in Tibetan (H) (ཐ་དད་པ།)

ཁྱེད་རང་**བོད་སྐད**་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་**སྐྱོན**་གྱི་འདུག You are speaking Tibetan language really well.

རྒྱན་ཚིག Adjectives

ཆུང་ཆུང་། = small

ཁྱི་དེ་**ཆུང་ཆུང་**རེད་འདུག That dog is small.

སེམས་པ་བཟང་པོ། = kindhearted

སེམས་པ་བཟང་པོ་བྱས་ན་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ཡོང་གི་རེད། If one is kindhearted then one's activities will be successful.

རིག་པ་ཡག་པོ། = clever, intelligent

བུ་མོ་འདི་**རིག་པ་ཡག་པོ་**འདུག This girl is clever, intelligent.

ཉམ་ཆུང་། = humble, feeble, weak, modest

ཁོང་ཚོ་**ཉམ་ཆུང་**རེད། They are humble.

ཕྱུག་པོ། = rich, wealthy

ངའི་ལུང་པ་ལ་མི་ཕྱུག་པོ་དང་སྐྱོ་པོ་གཉིས་ཀ་ཡོད་རེད། In my country, there are both rich and poor people.

སྐྱོ་པོ། = poor

ཁྱེད་རང་གི་ལུང་པ་ལ་མི་**སྐྱོ་པོ་**མང་པོ་ཡོད་རེད་པས། Are there a lot of poor people in your country?

བྲེལ་བ་ཚ་པོ། = busy

ངའི་ལུང་པ་ལ་མི་མང་ཆེ་བ་**བྲེལ་བ་ཚ་པོ་**རེད། In my country, most people are busy.

སྣ་ཚོགས། Miscellaneous

ནས། = from

ང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་**ནས་**ཡིན། We are from a foreign country.

ག་ནས། = from where?

ཁྱེད་རང་ཚོ་**ག་ནས་**ཕེབས་པ་ཡིན། Where did you come from? (H)

ཡིན་ནའི། = but, however

བུ་མོ་འདི་མཛེས་མ་འདུག་**ཡིན་ནའི་མོ་རང་གི་**སྤྱོད་པ་ཡག་པོ་མི་འདུག This girl is pretty, but her behavior is not good.

དེང་སང་། = these days, nowadays

དེང་སང་རྡ་རམ་ས་ལར་ཆར་པ་མང་པོ་འབབ་ཀྱི་མི་འདུག These days, it does not rain much in Dharamsala.

(དང་)མཉམ་དུ། = together, together with

ལོ་རྗེས་མར་ང་ཚོ་(དང་)**མཉམ་དུ་**བོད་ལ་འགྲོ། (Let's) all go to Tibet together next year!

སྔོན་མ། = earlier, previously, in the past

སྔོན་མ་ངས་བོད་སྐད་ཤེས་ཀྱི་མེད། In the past, I did not know Tibetan.

…ནས་ག་ཚོད་ཕྱིན་སོང་། = How long has it been since…?

ཁྱེད་རང་འདིར་བསླེབས་**ནས་**ཟླ་བ་**ག་ཚོད་ཕྱིན་སོང་།** How many months has it been since you arrived here?

ཉེར་མཁོའི་ཚིག་གྲུབ། Phrasebook

ཁྱེད་རང་བོད་སྐད་ཡག་པོ་ཞི་དྲག་སྦྱོན་གྱི་འདུག་ག You are speaking Tibetan extremely well!	ག་པར་ག་པར། ཡག་པོ་ཤེས་ཀྱི་མེད། Not at all! I do not know it well.
ཁྱེད་རང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན། How old are you?	ང་ལོ་…………ཡིན། I'm ....years old.
ཁྱེད་རང་ག་པར་འཁྲུངས་པ་རེད། Where were you born? (H)	ང་……ལ་སྐྱེས་པ་རེད། I was born in …
ཁྱེད་རང་བོད་ལ་ཕེབས་མྱོང་ངས། Have you ever been to Tibet? (H)	ང་བོད་ལ་འགྲོ་(མ་)མྱོང་། I've (never) been to Tibet.
ཁྱེད་རང་ཆང་ས་བརྒྱབ་ཚར་ཡིན་པས། Are you married (already)?	ལགས་ཡིན། ལགས་མིན། Yes. No.
ཁྱེད་རང་འདིར་སླེབས་ནས…………ག་ཚོད་ཕྱིན་སོང་། How many ....have you been here?	ང་འདིར་སླེབས་ནས་ཟླ་བ་གཅིག་ཕྱིན་སོང་། I came here one month ago.
དེང་སང་ཁྱེད་རང་ག་པར་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། Where do you live/stay these days?	དེང་སང་ང་……ལ་བསྡད་ཀྱི་ཡོད། These days I live/stay in ... ང་བོད་པའི་ནང་མི་མཉམ་དུ་བསྡད(སྡོད་)ཀྱི་ཡོད། ། I'm living with a Tibetan family.
ཁྱེད་རང་སློབ་སྦྱོང་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད། (H) What do you study?	ང་བོད་སྐད་དང་ནང་ཆོས་སྦྱོང་གི་ཡོད། I study Tibetan language and Buddhism.
ཁྱེད་རང་ནང་པ་ཡིན་པས། Are you (a) Buddhist?	ང་ནང་པ་མིན། ཡིན་ནའི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད། I'm not a Buddhist, but I'm very interested in Buddhism.

WORD ORDER

The three most important rules for word order are as follows:

I. The verb appears at the end of the phrase or sentence. For example:

ང་ཚོ་ལོ་ཙཱ་བའི་སློབ་ཕྲུག་**ཡིན།**
We students of Lotsawa are
We are students of the Lotsawa (school).

བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གྲོགས་མོ་དེ་ཚོ་གླིང་ག་ལ་**ཡོད་རེད།**
Tashi's friends at the park are
Tashi's friends are at the park.

ཁོང་ཚོ་ལ་ རང་སྦྱོང་ མང་པོ་ **ཡོད་མ་རེད།**
to them self-study a lot there is not
They don't have a lot of homework.

འདི་ལ་ ཕྱི་རྒྱལ་བ་ མང་པོ་ **མི་འདུག**
here foreigners a lot there aren't
There are not a lot of foreigners here.

II. The noun appears *before* the adjective, number, demonstrative pronoun, etc.

1. With adjectives: མཆོད་རྟེན་ཙ་ཆེན་པོ་

བོད་ལ་ **མཆོད་རྟེན་ཙ་ཆེན་པོ་**མང་པོ་ ཡོད་རེད།
Tibet in *stupas* sacred many there are
There are many sacred *stupas* in Tibet.

2. With numbers: མཆོད་རྟེན་གསུམ་

གྲོང་ཁྱེར་འདིའི་ནང་ལ་ **མཆོད་རྟེན་གསུམ་**ཡོད་རེད།
city this in three *stupas* there are
There are three *stupas* in this city.

3. With adjectives and numbers: མཆོད་རྟེན་ཙ་ཆེན་པོ་གསུམ་

གཙུག་ལག་ཁང་ལ་**མཆོད་རྟེན་ཙ་ཆེན་པོ་གསུམ་**འདུག
temple at three sacred *stupas* there are

There are three sacred *stupas* at the temple.

4. With demonstrative pronouns: མཆོད་རྟེན་ཕ་གི་

མཆོད་རྟེན་ཕ་གི་རྩ་ཆེན་པོ་ རེད།
Stupa over there sacred is
The *stupa* over there is sacred.

5. With adjective and demonstrative pronouns: མཆོད་རྟེན་རྩ་ཆེན་པོ་ཕ་གི་

མཆོད་རྟེན་རྩ་ཆེན་པོ་ཕ་གི་རྙིང་པ་རེད།
over there *stupa* sacred old is
The *sacred* stupa over there is old.

6. With "many": མཆོད་རྟེན་མང་པོ་

བལ་ཡུལ་ལ་ ཡང་ **མཆོད་རྟེན་མང་པོ་**ཡོད་རེད།
Nepal also *stupas* many there are
There are also many *stupas* in *Nepal.*

Note: only *possessive* pronouns precede the noun. For example:
ངའི་དགེ་རྒན།: my teacher
ཁྱེད་རང་གི་དགའ་རོགས།: your boy/girlfriend

III. Whatever stands next to the verb is crucial.

Apart from the two rules above, people have different opinions on whether there is a standardized word order in Tibetan or not.

Students of the Tibetan language tend to hold the position that "subject – object / adjective – verb" is the "usual" order, while Tibetans themselves would probably say that there is no such "common" order; that the word order depends entirely on the context. Both agree however that whatever stands next to the verb is crucial. For example:

རྒྱ་གར་ལུང་པ་སྐྱིད་པོ་ཅིག་(ཞིག་)རེད།
India country nice a is
India is a nice country.

"Subject-object-verb" position holders thus would say that this is the common word order. The "context" position holders would say that "a nice place" (ལུང་པ་སྐྱིད་པོ་ཅིག་(ཞིག)) answers the question " *What* is India" or "*How* is India?"

So, if the word order changes to:

ལུང་པ་སྐྱིད་པོ་གཅིག་རྒྱ་གར་རེད།
nice country a India is
A nice country is India.

"Subject-object-verb" position holders would say that "India" (རྒྱ་གར་) is now emphasized as it is an unusual word order. And the "context" position holders would point out that rather than an emphasis, "India" (རྒྱ་གར་) is just the answer to the question: " *What* is a nice country ?", which is a different question or context from the one above.

To Conclude:

Saying that "whatever stands next to the verb is crucial" can either be seen as: 1) a means to deliberately emphasize a word; or 2) it can be perceived as simply being the answer to a different question.

Below you find a few examples to get used to these two notions:

རྒྱ་གར་ལ་ ཆོས་ལུགས་ མང་པོ་ ཡོད་རེད།
India in religious traditions many there are
There are many religious traditions in India.

Likewise one can see this as "common" word order or the answer to the question: " *What* is there in India?"

བཀྲ་ཤིས་ རྒྱ་གར་ལ་ ཡོད་མ་རེད།
Tashi India in is not
Tashi is not in India.

Either see this as "common" word order or the answer to " *Where* is Tashi?"

མཆོད་རྟེན་མང་པོ་བལ་ཡུལ་ལ་ ཡང་ ཡོད་རེད།
stupas many Nepal also there are

There are also many *stupas* in *Nepal.*

This would be considered "unusual" word order by some and the simple answer to the question: "*Where* are there many *stupas*?":

བོད་ ལ་ དགོན་པ་ མང་པོ་ ཡོད་རེད།
Tibet in monasteries many there are.
There are lots of monasteries in Tibet.

Again, this is either thought of "usual" word order or just answers the question: "*What* is there in Tibet?"

དགོན་པ་ མང་པོ་ **བོད་ལ་**ཡོད་རེད།
monasteries many Tibet in there are.
There are a lot of monasteries *in Tibet* (and not in some other place).

This is either seen as "unusual" word order or as the answer to the question: "*Where* are there many monasteries?"

བཀྲ་ཤིས་ སློབ་གྲྭ་ལ་ ཡོད་རེད།
Tashi school at is
Tashi is at school.
Answer to: "*Where* is Tashi?"

སློབ་གྲྭ་ལ་ **བཀྲ་ཤིས་**ཡོད་རེད།
school at *Tashi* is
Tashi is at school (do not know about the others.)
Answer to: "*Who* is at school?"

For Later Reference…

The issue becomes even more interesting when there are three parts of the sentence:

ངས་ མཆོད་རྟེན་ ལ་ སྨོན་ལམ་ མང་པོ་ བརྒྱབ་(རྒྱག་) གི་ཡོད།
I *stupa* at prayers many do/say (present aux.)
I say lots of prayers at the *stupa.*
"Usual" word order and:
Answer to the question: "*What* do I do at the *stupa*?"

ངས་ སྨོན་ལམ་ མང་པོ་ **མཆོད་རྟེན་ ལ་** བརྒྱབ་(རྒྱག་) གི་ཡོད།
I prayers many *stupa* at do/say (pres. aux.)

I say lots of prayers *at the stupa.* "Unusual" word order and: Answer to the question: " *Where* do I do many prayers?" མཆོད་རྟེན་ལ་ སྨོན་ལམ་ མང་པོ་ **ངས་** བརྒྱབ་(རྒྱག་) གི་ཡོད། *stupa* at prayers many I do/say (pres. aux.) *I* do lots of prayers at the *stupa.* "Unusual" word order and: Answer to the question: " *Who* does a lot of prayers at the stupa?"

THE NEGATION PARTICLE དགག་སྒྲ་: མ་, མི་

In General

As shown by the examples in this and the previous lessons, Tibetan makes use of a negation particle དགག་སྒྲ་ in order to negate the verb. I believe you are already familiar with their use and position. According to Tibetan grammar, མིན། and མེད། which pertain to **བདག**, are not considered དགག་སྒྲ་.

With a Noun or Adjective

The negation particles དགག་སྒྲ་ are also used to form the negation or opposite of a noun or adjective:

རིག་པ་དང་མ་རིག་པ་
intelligence ignorance, stupidity (noun)

རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་
permanent impermanent (adjective)

Be careful not to mistake the word མི་ (*person*) for a དགག་སྒྲ་. You will be able to tell the difference from the context.

With Auxiliaries

The usage of the དགག་སྒྲ་ in the context of the auxiliaries will be introduced in Lesson Five. Its position in the sentence and whether མ་ or མི་ is used will vary from tense to tense, but is very simple and logical.

A Side Note:

སྐད་ར་མ་ལུག་མ་བརྒྱབ། **Don't Mix Languages!**

A particular usage of the དགག་སྒྲ་ is to place it between two nouns which are then both negated:

ར་ མ་ ལུག
goat not sheep
Neither goat nor sheep – meaning a mixture of some sort, neither one thing nor the other.

The most common usage of this is to say: སྐད་ར་མ་ལུག་མ་བརྒྱབ། ("Don't speak neither goat nor sheep!") when somebody is mixing up two languages.

གངས་ མ་ ཆར།
snow not rain
Neither snow nor rain – meaning both together.
ཇ་ མ་ ཆུ།
tea not water
Neither tea nor water – meaning a thin, watery tea.

DEFINITE/INDEFINITE ARTICLE ཅིག, ཞིག, ཤིག ("THE", "A", "ONE")

There are three peculiarities regarding the definite and indefinite articles in Tibetan:

1. Nouns in Tibetan have neither gender nor plural form,
2. The English words "the" and "a" are generally not reproduced in Tibetan,
3. To express a plural, you use the མང་ཚིག (plural particle) ཚོ་; and དེ་ཚོ་ is often just translated as "the" – rather than "those."

For example:

ང་ ལ་ དེབ་ ཡོད། (general)
me to book(s) have
ང་ལ་དེབ་ཅིག་ཡོད། (specific and singular)

me to/at book(s) are/have
I have **a** book. Or: I have **books.**

སྒྲོལ་མ་ ལ་ ཕྲུ་གུ་ ཡོད་རེད། (general)
Dolma at child(ren) there is/there are/ has

སྒྲོལ་མ་ལ་ཕྲུ་གུ་ཅིག་ཡོད་རེད། (specific and singular)
Dolma has **a** child.

There is no indication of either plural or singular, so one has to understand which applies from the context. Therefore, if you want to be specific about one as opposed to many, you need to use ཤིག, ཅིག or ཞིག which in Colloquial are mostly pronounced གཅིག.

སློབ་གྲྭ་ ལ་ དགེ་རྒན་ **ཞིག་**ཡོད་རེད།
school at teacher a there is
There is **a** teacher at school.

ང་ ལ་ དེབ་ ཡག་པོ་ **ཞིག་**ཡོད།
me at book good a is/have
I have **a** good book.

This ཞིག་ means "a" and indicates that there is (only) one.

The articles ཤིག, ཞིག and ཅིག are identical in meaning. They all derive from the word གཅིག *(one)*. The different spellings are related to the genders of the letters and are governed by the རྗེས་འཇུག suffix of the preceding word. In Colloquial, it is common to only use ཅིག regardless of the preceding suffix.
However, if you want to emphasize the *number* "1", then you use གཅིག, which literally means "one" and stress it with your voice to make a distinction between "a" and "one".

ང་ ལ་ ཁྱི་ **གཅིག་**ཡོད།
me at dog one is/have
I have (only) **one** dog.

སྒྲོལ་མ་ ལ་ བུ་ **གཅིག་**འདུག
Dolma at boy **one** is/has
Dolma has (only) **one** boy.

མང་ཚིག PLURAL MARKER

On the other hand, if you would like to be explicit about a plural, you add ཚོ་ or དེ་ཚོ་. As seen above, if you say the following sentence, we do not know whether it is one or many.

སློབ་ཕྲུག་ འཛིན་ཁང་ ལ་ ཡོད་རེད།

student(s) classroom in are

The student(s) is/are in the classroom.

To be explicit, you can add ཚོ་ and thereby exclude the option of there being only one.

སློབ་ཕྲུག་**ཚོ་**གླིང་གའི་ནང་ལ་ ཡོད་མ་རེད།
students park in are not

The students are not in the park.

And often, people say དེ་ཚོ་ which can either be translated as “those” or just “the”.

སློབ་ཕྲུག་**དེ་ཚོ་** ལ་ རང་སྦྱོང་ མང་པོ་ ཡོད་རེད།
the / those students by homework a lot there have

The / those students have a lot of homework.

“A” or “The”?

If the person or object has already been introduced, the definite article (“the”) is used for the English translation. When you are speaking in general about any person or object, you use the indefinite article (“a”) for the English translation. For example:

དགེ་རྒན་ སློབ་གྲྭ་ ལ་ ཡོད་རེད།
the teacher school at is

The teacher is at school.

The implication is that we are talking about a specific teacher. We could say, this is the answer to the question: “Where is *the* teacher”.

སློབ་གྲྭ་ ལ་ དགེ་རྒན་ ཡོད་རེད།
school at teacher(s) there is/are

At school, there is a teacher. Or: At school, there are teachers.

This sentence is a general statement: we are not talking about any specific teacher. It is the answer to the question: “What is there at school?” – There is/are teacher(s) at school.

ཡིག་ཚད་ དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ ཡོད་མ་རེད།
exam difficult is not

The exam(s) is/are not difficult. (Talking about a specific one or two)

Answering the question: How is *the* exam? How are *the* exams?

ང་ཚོ་ ལ་ ཡིག་ཚད་ ཡོད་རེད།
we / us by exam there is
We have *an* exam/exams. (Talking generally)
Answering the question: "What do we have?"

To Conclude

Apart from the ones above, there seem to be no firm rules about using "the" and "a" when they are not explicitly mentioned in the Tibetan sentence.

It is often rather a question of aesthetic and personal preference than accuracy to put a གཅིག། or not. There is nothing to worry about at this stage of your learning process!

One more subtlety… which is only mentioned to avoid confusion:
There is one more use of གཅིག་ which is an extremely typical Tibetan way of expression but due to its lack of rule about when to apply it, is hard to actively use.

ང་ལ་སྨྱུ་གུ་འདི་གཅིག་གཡར་གནང་དང་།
Could you please lend me this pen for a second!

ང་སྐོར་ར་ལ་གཅིག་འགྲོ་གི་ཡིན།
I'll do a little loop at the *Lingkor.*

ང་གཅིག་སྒུག་དང་།

Wait for me for a second!

ང་ཚོ་རྒྱལ་ས་ལ་གཅིག་ཕྱིན་པ་ཡིན།
We went to town for a bit.

As you see, the translation of it vary. What they all have in common is that they express a short time, or something not so important.

Question Particles

There are no question marks in Tibetan. Instead, a question particle is used. As in literary/classical Tibetan, this particle goes at the end of the sentence. There are three such particles: ངས།, གས།, པས།. Their usage depends on the རྗེས་འཇུག། (suffix) of the preceding word.

Suffix Question Particles

ང་ **ངས་**

ག་ **གས་**

ད་ ན་ བ་ མ་ འ་ ར་ ལ་ ས་ **པས་**

For example:

སྐྱིད་པོ་ **བྱུང་ངས།**
fun was (Past tense – Lesson 6)?
Was it fun? Did you enjoy it?

ཁོང་ སླེབས་ **སོང་ངས།**
He arrive past auxiliary?
Did he arrive?/ Has he arrived? (Paste tense – Lesson 6)

སློབ་གྲྭ་ ལ་ དཔེ་ཆ་ **འདུག་གས།**
school at *pecha* there are?
Are there *pechas* at school?

ནང་ ལ་ ཆུ་ **འདུག་གས།**
house in water there is?
Is there water in the house?

བློ་བཟང་ དགེ་རྒན་ **རེད་པས།**
Lobsang teacher is?
Is Lobsang (a) teacher?

ཁྱེད་རང་ སློབ་ཕྲུག་ ཡིན་ **པས།**
you student are?
Are you (a) student?

The first five of the above examples are straight forward. You simply take the statement sentence and add the question particle.

The sixth example illustrates how things become more complex when the speaker is asking something about the person addressed or about him/herself. Here it is important to remember that

ཡིན་ is not essentially linked with ང་ nor is རེད་ essentially linked with ཁྱེད་རང་. Instead, one needs to bear in mind the function of the two auxiliaries.

ཡིན་, which is connected to བདག་, is used when revealing something that others do not know yet. This *not knowing yet* is the reason why the question is being asked, and so ཡིན་ is used for the person who is being addressed:

ཁྱེད་རང་ བློ་བཟང་ **ཡིན་པས།** ལགས་ཡིན།
You Lobsang are? Yes, I am (polite)
Are you Lobsang? Yes, I am.

རེད་, which pertains to གཞན་, is used for oneself when talking about something others might know. When you ask a question about yourself, it implies that you don't know the answer. Otherwise you would not ask. Therefore, you use རེད་ for yourself when asking a question about yourself:

ང་ སྨྱོན་པ་ **རེད་པས།**
I crazy is ?
Am I crazy?

ང་	མི་	ལེ་ལོ་དེ་འདྲས་ཅིག།	**རེད་པས།**	མ་རེད་མ་རེད།
I	person	lazy such as a	am ?	No, no!

Am I such as a lazy person? – No, no!

Negation

The exact same rules apply when the verb is negated:

བློ་བཟང་ ལ་ ཕུ་གུ་(ཕྲུ་གུ་)ཡོད་**མ་རེད་པས།**
Lobsang to/by children not have/are not ?
Does Lobsang not have children?

ནང་ ལ་ ཁ་ལག་ **མི་འདུག་གས།**
house in food isn't there ?
Isn't there any food at home?

Seeking Confirmation

If you erase the suffix ས་ from the three question particles, you are left with པ་, ག་ and ང་. These are applied in the same way as the question particles, at the end of the sentence. The sentence is not then an actual question but rather a statement with "isn't it?", "right?" (or equivalent) added. For example:

དེ་རིང་ང་ཚོ་སྐྱིད་པོ་ བྱུང་ **ང་།**
Today we fun had (past tense) didn't we?
(I think) it was fun, wasn't it?

སློབ་གྲྭ་ ལ་ དཔེ་ཆ་ **འདུག་ག།**
school at *pecha* there are aren't there?
(I think) there are *pechas* at school, aren't there?

བློ་བཟང་ དགེ་རྒན་ **རེད་པ།**
Lobsang teacher is isn't he?
(I think) Lobsang is a teacher, isn't he?

ཁྱེད་རང་ རྒྱ་གར་ ནས་ **ཡིན་པ།**
you India from are aren't you?
(I think) you are from India, aren't you?

The particle པ་ and ག་ are also used to refer to oneself, but its meaning is somewhat different from the above examples. We do not need to seek confirmation when talking about ourselves, so in this context the particle could be translated by "as you know", etc. For example:

ང་ བོད་པ་ **རེད་པ།**
I Tibetan am don't you know?
As I'm sure you know, I am Tibetan.

ང་ མི་ ཁྱད་མཚར་པོ་ **རེད་མི་འདུག་ག།**
I person strange am not am I?
I'm not a strange person, am I? (You'd agree that I'm not a strange person, right?)

THE MAIN QUESTION WORDS

The main question words in Tibetan are:

ག་རེ། what?

ག་དུས། when?

སུ། who?

ག་པར། where?

ག་ནས། from where?

ག་གི། which?

ག་ཚོད། how many?

གང་འདྲས། how? (with an adjective or noun)

གང་འདྲས་སེ། how? (with a verb) (see Lesson 28).

When any of these question words appears in a sentence, there is no need for a separate question particle པས།, གས།, ངས།. However, some people still use them.

ཅ་ལག་ འདི་ **ག་རེ་** རེད། འདི་ ངའི་ ཕྲེང་བ་ རེད།
thing this what is this my rosary is
What is this thing? It is my rosary.

བོད་པའི་ ལོ་གསར་ **ག་དུས་**རེད།
Tibetan New Year when is
When is the Tibetan New Year?

བུ་མོ་ སྙིང་རྗེ་མོ་ ཕ་གི་ **སུ་** རེད། ཁོང་ངའི་ སྐྱེས་དམན་ ཡིན།
girl beautiful over there who is? my wife is
Who is the beautiful girl over there? She is ***my*** wife!

ཁྱེད་རང་གི་ རྨོ་ལགས་ **གང་འདྲས་**འདུག
your grandmother how is
How is your grandmother?

ཁྱེད་རང་གི་ ཨ་མ་ལགས་ **ག་པར་**ཡོད་རེད། ཁོང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཡོད་རེད།
your mother where is? She *temple* at is
Where is your mother? She is at the *temple*. (H)

ཁྱེད་རྣམ་ཚོ་ ལུང་པ་ **ག་ནས**་ཡིན།
you country from where are?

Where are you **from?** (HH) Which country are you from?

ང་ ལ་ སྨྱུ་གུ་ མང་པོ་ཡོད།   ཁྱེད་རང་ ལ་ **ག་གི**་ དགོས།
me to/at pens many are/have you to which want?

I have many pens. **Which** (one) would you like?

མོ་རང་ ལ་ ཕྲུ་གུ་(ཕྲུ་གུ་)**ག་ཚོད**་ཡོད་རེད།
her to/at children how many there are/have

How many children does she have?

མོ་རང་ ལ་ ཕྲུ་གུ་གསུམ་ ཡོད་རེད།
her to/at children three there are/has

She has three children.

For Your Later Reference...

Expressing Wondering

There is one more option how to ask a question which is commonly used. Namely, instead of asking straightforwardly:

ཁྱེད་རང་ལུང་པ་ག་ནས་ཡིན། or: ཁྱེད་རང་ལུང་པ་ག་ནས་རེད།
Which country are you from?

You may choose to say:

ཁྱེད་རང་ལུང་པ་ག་ནས་ཡིན་ན།
I wonder which country you are from.

It seems a bit more polite than the other ways because it is not an actual question. Since it expresses a personal wondering and not an objective question about an external fact, it is always the auxiliaries pertaining to བདག་ which are used with this way of questioning and never རེད་ན། འདུག་ན།
So, it would likewise be:
བཀྲ་ཤིས་ལགས་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་ལ་གངས་རི་མཐོ་པོ་ཡོད་ན།

I wonder whether there are high snow mountains in Tashi-la's homeland.

ལྷ་ཁང་ཕ་གི་གསར་པ་ཡིན་ན།

I wonder whether the shrine hall over there is new.

Expressing Doubt

Often the ཡིན་ན། is followed by a མིན་ན། and the ཡོད་ན། by a མེད་ན།

Using both of them has an even stronger notion of wonder or even doubt.

> དགོན་པ་འདི་ལ་ད་དུང་ཨ་ནེ་མང་པོ་ཡོད་ན། མེད་ན། གང་ཤེས།
> I wonder/doubt, are there still many nuns in this monastery? Or maybe not? Who knows?

To make the doubt explicit, the phrase གང་ཤེས། can be added which literally means: (Somebody) knows what? Caution is required not to mix this function of ན། at the end of a sentence up with two possible other options:

Suggestion

If the ན། is added to "to have or to be" or to a full verb, it can have the connotation of:

What if… ……ན་གང་འདྲས་འདུག For example:

> དེ་རིང་དགོང་དག་ང་གཉིས་རང་སྦྱོང་མཉམ་དུ་བྱས་ན། གང་འདྲས་འདུག
> What if the two of us do self-study together tonight?

> ང་ཚོ་ད་ལྟ་མཉམ་དུ་པར་གཅིག་བརྒྱབ་ན། གང་འདྲས་འདུག
> What if we now took a picture together?

> ང་ཚོ་ཚང་མ་ཇ་གཅིག་འཐུངས་ན། གང་འདྲས་འདུག
> What if we all had a cup of tea?

It can almost be translated as: Let us…! In this context it has a sense of suggestion.

Hope

And the third case is to express one's hope. Implied is "how wonderful would it be if…" ……ན་གང་འདྲས་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།

> ཨ་ཙི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན། (ག་འདྲས་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།)
> (How wonderful would it be) if all sentient beings were free from suffering!

ཨ་ཙི་ང་བོད་ཡིག་ཡིག་ཚད་དེ་གཅིག་ལོན་ན། (ག་འདྲས་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།) I hope/how wonderful would it be if I pass the Tibetan exam! ཨ་ཙི་ཁོང་གི་ན་ཚ་དེ་མགྱོགས་པོར་དྲག་ན། (ག་འདྲས་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།) How wonderful would it be if (s)he recovered quickly from her/his disease!
Test Yourself at the End of this Lesson: Am I able to present myself and interrogate somebody, asking a variety of affirmative, negative, confirmation-seeking questions about school, home, faith, hobbies, etc.? Do I manage to concord a spoken language with its grammatical rules, word order and emphasis? (Integration)